

## Tveta härad.

### 118. Barkeryds kyrkogård.

Pl. 82.

Litteratur: A. Ramm: Skrivelse till Riksantikvarien den 26/8 1883 (ATA), Tveta härad af Jönköpings län (hs 1883 i ATA) s. 37; A. Friberg: Anteckningar den 8/8 1894 (NSmArk).

Äldre avbildningar: Ramm: teckning (ATA); E. Ihrfors: teckning i *Smolandia sacra* (ATA) 2 s. 345; Friberg: teckning den 8/8 1894, foto (NSmArk); O. v. Friesen: foto (NSmArk).

Stenen, som ursprungligen har varit en liggande gravhäll, står nu utmed västra kyrkogårdsmuren på insidan, med den ristade sidan mot Ö. Den har tidigare legat i den gamla kyrkans golv enligt de upplysningar, som A. Ramm fått. Friberg antecknade, att den skall ha legat i den gamla kyrkans grund eller murar. Nya kyrkan byggdes under åren 1844–1846. När den gamla revs, lades stenen i södra kyrkogårdstrappan med ristningen uppåt. Där upptäcktes den av Ramm. Från denna plats flyttades den till den nuvarande någon gång mellan 1883 och 1885.

Stenen är 144 cm hög, 53 cm bred vid basen. Runorna äro 11 cm höga. På stenen är inristat ett S:t Georgskors, uppburet av en vertikalarm, på vilken runorna stå och vilken nedtill avslutas av en bas. Upptill krönes korset av en flagga, vars topp är utbildad till ett litet kors av enkla raka streck. Hela ristningen är 132 cm, därav flaggan 24 cm. Korsets horisontalarm är 42 cm lång.

Inskrift:

æstreþ  
1 5

*Æstriðr.*

Estrid.

Till läsningen: Före första runan synes ett par punkter liknande ett :, vilka sannolikt ej äro huggna. Det samma gäller de punkter, som kunna skönjas efter 6 þ. Bst till 1 æ sträcker sig på båda sidor om hst. Den är svagare till höger om hst men kan kännas. Friberg har ritat den så på sin teckning 1894 men har ej kritat mer än den vänstra hälften på sitt foto, v. Friesen har antytt även den högra hälften. 3 t har bst endast till vänster. 5 e är stunget.

Inskriftens allmänna karaktär och t-runan med endast en bistav vittnar om att det är det helstungna alfabetet, som här använts, och runan 1 bör alltså läsas æ. *Æstriðr* är den östnordiska formen av detta vanliga kvinnonamn.

### 119. Järstorps kyrka.

Pl. 82.

Litteratur: L 1905. S. Rogberg och E. Ruda: Historisk beskrifning om Småland (1770) s. 826; B. A. Ennes: F m 61 (hs i KB); Kyrkoinventarium 1829 (ATA); J. Adlerbeth: Beskrifning öfver småländska fornlemningar 1831 (ATA); J. Forsander: Anteckningar rörande Småland (hs i Växjö Stifts- och landsbibl.) 3; J. G. Liljegren: Runlära (1832) s. 163; J. Allvin:

Brev till Liljegren den 12/6 1834 (ATA); P. Wieselgren: Ny Smålands beskrifning 3 (1846) s. 353; M. Hultin: Iakttagelser af fornlemningar under en resa genom Tveta och Mo Härader af Jönköpings och Wartofta Härad af Skaraborgs län (ATA) s. 8; J. E. Lagergren: Handlingar om Småland M 104: 14 (hs i KB) s. 285; A. Ramm: Tveta härad af Jönköpings län (hs 1883 i ATA) s. 19; E. Ihrfors: Smolandia sacra (ATA) s. 24 not; A. Friberg: Anteckningar (NSmArk).

Äldre avbildning: O. v. Friesen: foto (NSmArk).

En runristad sten sitter i grunden till Järstorps kyrka i nordvästra hörnet på utsidan. Runorna äro anbragta på stenens översida, som delvis skjuter ut under muren. De äro 7 cm höga.

Inskrift:

**iarnstōrp**  
1 5

Järstorp.

Till läsningen: Runan 2 är **ar**. Den spets av **a**-bst, som möjligen kan skönjas till höger om hst, ger ej runan karaktären av **æ**. v. Friesen har till höger om huvudstaven till 6 **or** antytt ett streck liknande **r**-bistavens inbuktning mot hst. Stenens yta verkar emellertid ej genomhuggen där; bistavens nedre del kan ej spåras. Av 7 **p** är bistavens översta del försvunnen jämte den punkt man väntar där som motsvarighet till den nedre.

Inskriften är utförd med det fullständigt stungna alfabetet, men runorna ha vissa drag, som äro relativt ålderdomliga: **n**-runans bst går över på vänstra sidan av hst, **s** är av gammal typ, **t** har två bistavar, **r**-runorna äro öppna. Ur runtypologisk synpunkt ter den sig ålderdomligare än inskriften på Burseryds klocka från 1238. Sockennamnet stavas *iarnwixthorp*, *Jarnwixthorp* och på diplomets baksida *Jernwixþorp* DS 1611 (år 1309), *Jærnesthorpa sokn* DS ns 2390 (år 1417).

### Jönköping. Läns museet.

Inv.nr 9094 se Sm 74, inv.nr 18.706 se Sm 139.

### Jönköping. Stadsparken.

Se Sm 91.

## 120. Lekeryds kyrka.

Pl. 84.

Litteratur: L 1943. J. G. Liljegren: Runlära (1832) s. 163; J. Adlerbeth: Beskrifning öfver småländska fornlemningar (ATA); P. Wieselgren: Ny Smålands beskrifning 3 (1846) s. 337; J. E. Lagergren: Handlingar om Småland, M 104: 14 (hs i KB) s. 297; A. Ramm: Inventeringsprotokoll den 12/9 1883 (ATA); E. Karlsson: En gammal Smålandskyrka (1926) s. 19; R. Lindstam: Om kyrkor som försvunnit och klockor som ha sjungit i Tveta Vista Mo (1932) s. 35.

Äldre avbildningar: Teckning i Liljegrens Fullständig Bautil (ATA) 5 och 7; Lagergren: teckning 1848 i aa.

På Lekeryds kyrkas sakristiedörr, vars framsida är klädd med järnbleck, äro fyra runor anbragta i upphöjt arbete. Dörren är 191 cm hög och 85 cm bred. »På yttre sidan af den jerndörr, som leder till sacristian, läses namnet Johan» (*Fullständig Bautil* 5). Utom runinskriften märkes på dörren en ring, 12 cm i yttre diameter med djurhuvuden vid fästet och sick-sackornament. Runorna sitta till vänster snett ovanför ringen. Deras bas befinner sig 109 cm ovanför dörrens nedre kant. De äro 7 cm höga och ca 7 mm breda.

Inskrift:

**iohān**  
1

Johan.